

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Makovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročila, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zaprite reklamacije se poštnine proste.

Pospeševanje živinoreje.

Spodnje Štajersko nudi vse predpogoje za razvoj živinoreje, spodnještajerskim kmetom donosa živinoreja edine stalne dohodke, v mnogih krajih v obče edine dohodke. Če pa primerjamo razvoj živinoreje pri nas z živinorejo na Gornjem Štajerskem, Solnograškem, Tirolskem itd., vidimo, da nas čaka še obilno dela, če hočemo živinorejo spraviti do one višine, katero je dosegla v vseh gospodarsko zelo razvitih deželah. Ker živinoreja ni tako razvita kakor drugod, ker ne redimo tako lepe živine, kakor v drugih deželah, so seveda tudi dohodki, katere donosa živinoreja našim kmetom, manjši kakor drugod.

Naši kmetje so do sedaj še premalo gospodarsko organizirani in radi tega pri prodaji živine, na milost in nemilost izročeni vsem mogočim prekupcem in mešetarjem, kateri prihajajo od blizu in daleč na naše sejme ali pa k kmetom na dom.

Nasprotniki kmečkega stanu mnogokrat poudarjajo, da je neobhodno potrebno, da se vse meje odpro in dovoli uvoz tuje živine, ker baje pri nas ni dobiti dovolj primerne živine. Četudi je ta izgovor več ali manj neresničen, vendar je v našem lastnem interesu, da delujemo na to, da bomo proizvajali več in boljše živine, kakor do sedaj, in na ta način dokažemo vsem merodajnim krogom, da ne potrebujemo uvoza tuje živine, ker imamo dovolj domače živine. Na Spodnjem Štajerskem vlada mnogo nejasnosti glede pasem živine. V mnogih okrajih še niso upeljane primerne pasme, v drugih krajih pa so upeljane primerne pasme še premalo razširjene. Če želimo napredek v živinoreji, moramo delati za upeljavo dobrih pasem živine.

Živina ima sedaj visoko ceno; če pa primerjamo ceno mesa v mestih s ceno živine na naših sejmih, vidimo, da je med obema cenama zelo velika razlika, in da zelo veliko zaslužijo oni ljudje, ki posredujejo med kmetom in onim, ki rabi meso. Drago posredovanje pa tem občutnejše zadene kmeta, če so cene živine nizke. Gotovo je, da bo cena živine tekom enega leta padla. Na ceno živine bodo neugodno uplivala pogodbe z južnimi državami (Rumunijo, Srbijo itd.), katere sme naša vlada vsled postave z dne 30. decembra 1909. skleniti. Cena živine bo pa tudi padla, kakor hitro bodo izginili nasledki dve leti trajajoče suše in pomanjkanja krme in se povzdignilo število naše živine.

PODLISTEK.

Mladi junak.

(Povest iz žalostnih dni francoske revolucije. Iz hrvaškega — g—).

V Franciji je divjala revolucija. Z divjo mržnjo so preganjali revolucionarce služabnike sv. Cerkve, one duhovnike, ki niso hoteli priseči na novo državno ustavo. Veliko število teh plemenitih žrtev je storilo mučeniško smrt, mnogo jih je zbežalo na tuje, preganjani od pristašev revolucije, kakor divja zverina iz mesta v vasi, od kraja v kraj.

Med begunci je bil tudi stari župnik Dryant. Dolgo se je skrival po deželi, a naposled našel zavetje v gradu neke dobre grofice. Tu je deloval skrivno ter postal naglo zaščitnik in tolažitelj ondotnim kristjanom. Grofica je dala prenarediti eno svojih sob v kapelico, koja se je dala hipoma spremeniti v navadno obednico, ako bi grozila nevarnost. To je bilo zelo previdno in potrebno v tedanjem času, ker je vse mrgolelo revolucionarcev in se skrbno pazilo na vsak grofovski — grad.

Približevala se je cvetna nedelja, in ta dan je imel grofici sinček in še nekoliko drugih kmetških otrok privrati pristopiti k mizi Gospodovi. Župnik Dryant je pripravljaval otroke s posebno navdušenostjo na ta veliki dan, da bi se kolikor možno slavno in po božjo izvršil sveti trenutek. Goreč pastir je govoril goreče prvoobhajancem, jim slikal Odrašenika in cerkev, po njem ustanovljeno, ter podžigal ljubav do Matere božje, nebeške kraljice, kajti, „kdor časti Sina, mora ljubiti tudi njegovo mater.“

Prvoobhajanci in njih roditelji še kleče v kapelici, zahvaljujoč se Bogu za prejeto milost, kar pla-

Da ne bo naš kmet v bodoče pri prodaji živine izpostavljen vsem mogočim izkoriščevalcem, je potrebno, da se po vzgledu kmetov v vseh avstrijskih deželah organizira. Za Spodnje Štajersko je v to svrhu ustanovljena Osrednja zadruga za pospeševanje živinoreje in vnovčevanje živine v Mariboru, katere je začela že delovati.

Da bo pa mogoče začeti s sistematičnim delom v vseh okrajih na Spodnjem Štajerskem, je potrebno, da se na posebnem gospodarskem zborovanju razpravlja o sredstvih za povzdigo živinoreje in boljše prodajo živine. Z ozirom na to dejstvo in z ozirom na mnogokrat izražene želje, je postavila Zadruga zveza v Mariboru na dnevni red glavne skupščine, katere se vrši v Mariboru v četrtek, dne 16. junija, predavanje g. dež. živinorejskega nadzornika M. Jelovška: „Stanje živinoreje na Spodnjem Štajerskem, razne pasme, sredstva za povzdigo živinoreje,“ in predavanje gosp. nadrevizorja Vladimir Pušenjaka: „Zadruga prodaja živine.“ Po obeh predavanjih se bo vnela živahna debata in bodo zastopniki iz posameznih okrajev lahko izražali svoje želje. Vse zadruge, vse kmetijske združnice se pozivajo, da pošljejo k temu zborovanju, katerega vsopred prinašamo na drugem mestu, zastopnike. Naj bi ne bilo župnije na Spodnjem Štajerskem, katere bi ne bila zastopana na tem važnem gospodarskem shodu. Vsi zaupniki se prosijo, da delujejo za mnogobrojno udeležbo pri glavni skupščini naših zadrug dne 16. junija v Mariboru!

Politični ogled.

— Državni zbor. Zadnji teden so zborovali razven petka različni odseki. Ta teden bo proračunski odsek dovršil posvetovanje o proračunu in potem se začne brzokone v petek razprava o proračunu v zbornici. Zastopnika Slovencev v proračunskem odseku dr. Korošec in dr. Žitnik sta večkrat povzela besedo ter branila stališče slovenskega naroda. V finančnem odseku se je končala splošna razprava o davkih in so se davčni predlogi odkazali pododseku, v katerega je kot zastopnik Slovencev izvoljen dr. Korošec. Poročilo o vinskem davku se je izročilo kršč. soc. poslancu Miklosu, ki je tudi nasprotnik vinskega davka. V finančnem odseku je dr. Ploj zavzemal stališče, katero je bolj prijazno finančnemu ministru, nego je to potrebno. V „Slogi“ se vsled tega v posebnem članku

ne nek služabnik grofice, bled kot smrt, v kapelico, in javi gospej, da prihaja četa prevratnikov h gradu.

Grofica se silno prestraši, vendar je čutila toliko poguma, da je skrla svoje goste. Duhovnik se skrije v majhno sobico tik kapelice. Vrata so se tako dobro zapirala, da se je komaj poznalo, da so vrata. Na nje se je obesila velika slika Matere božje, da je stena izgledala, kakor pravi zid. Novoobhajanci in stariši pa so odšli po skrivnih hodnikih. V najkrajšem času je bila kapelica zopet navadna soba.

Sprednji del prevratnikov, pod vodstvom nekega divjega kovača, kateremu so se čitale na obrazu najpoglejše strasti, plane v sobo in zahteva, da mu izroče župnika, ki se tu skriva.

Služabniki peljejo vodjo pred grofico.

„Na dan z duhovnikom,“ zapove grofici.

„O kom govorite?“ vpraša previdno in mirno grofica.

„Pri vas je skrit duhovnik, protivnik zakona naše države, sovražnik Francije, naše domovine.“

„Vi se motite! Sovražnik naše drage domovine ne bo nikdar našel zavetja pri meni.“

Grofica ni lagala. Ti preganjanci so bili gotovo boljše domoljubi, kakor kruti krvoloki, ki so pretvarili krasno Francijo v divjo, pusto zemljo brez Boga.

Vodja postane zmeden. Končno izjavi, da ni zadovoljen z groficihim odgovorom in zapove svoji družali, da preišče vse sobe.

Z divjim veseljem store to. Glasno kriče so preiskali vsak kotiček, obračali vse, na kar so naleteli, vendar brez uspeha. Skripaje od jeze se vrne vodja k grofici.

Slučajno je odšla ona iz sobe in tako je bil le samo sin, prvoobhajanec navzoč.

Ploj izgovarja, a pozablja, da je v opoziciji in ne v politiki proste roke, da bi torej moral, ako bi ne bil tako vladen, glasovati vedno z opozicijo, ne pa z vladno večino.

— Zaključena deželna zborna. Tržaški deželni zbor, ki je bil v jeseni lanskega leta odgođen, in nižjeavstrijski deželni zbor, ki je bil letos meseca februarja odgođen, sta zaključena.

— Volitve na Ogrskem. Volitve na Ogrskem, ki so se minule dni vršile, so izpadle proti vsakemu pričakovanju ugodno za vlado. Da si bode vlada, kateri načeljuje grof Khuen-Hedervary, znala pridobiti večino, to je bilo pred volitvami verjetno. Ali da postane vladna večina tako velika, o tem je težko sanjal tudi grof Khuen-Hedervary sam. Kaka sredstva je morala vlada uporabiti, da je tako zmagovito izšla iz volitev, je dozda še javnosti neznano, čeprav je pač dobro znano, da je grof Khuen-Hedervary brezobziren, da je tiranske npravi, ter da je njemu postava zgolj le njegova volja. Saj si ne more vendar nikdo misliti, da bi se bilo javno mnenje na Ogrskem predrugačilo kar čez noč, in da bi kar čez noč prišle ogromne množice do drugega prepričanja, ako so poprej sploh kako prepričanje imele. Izid volitev je ta-le: Narodna delavska (vladna) stranka 233, Košutova 46, Justhova 37, ljudska stranka 13, narodnosti 7, izven stranke 67ti 17, 48. 19, demokratje 2, 48ta kmetjska stranka 2, in krščanski socijalci 1 mandat. — Potrebni je 17 ožjih volitev. — Košutova stranka je izgubila 57 in dobila 10, Justhova stranka je izgubila 94 in dobila 11, ljudska stranka je izgubila 21 in dobila 4, narodnosti so izgubile 6 in dobile 1, socialni demokratje so izgubili 1 mandat.

— Turki grozijo Kreti. Turški listi pišejo, da bi nobena moč na svetu ne mogla rešiti Grško maščevanja Turčije, ako bi si Grška prisvojila Kreto. V Mali Aziji se nabirajo prostovoljci. Rezervisti iz leta 1907 so poklicani pod orožje. V Monastiru je bil velik protestni shod radi Krete. Po shodu se je župan prvi vpisal kot prostovoljec.

— Preganjanje tujcev na Kitajskem. Na Kitajskem so takozvani bokserji na novo zasnovali vstajo proti tujcem. V središču Kitajske se pripravila velika in dobro organizirana revolucija, katere cilj je, odstraniti iz Kitajske vse tujce na katerikoli način. Določen je že tudi dan splošnega vstanka. Cela Kitajska se ima ta dan dvigniti, da z mečem in ognjem izžene iz Kitajske one tujce, ki se do tega dne ne umaknejo. V-

„Aristokrat“, zagrmel divjaki nad otrokom. „Pokaži nam takoj, kje je duhovnik, ali pa ti odleti glava!“

Vodja izdere sabljo in začne mahati nad dečkovo glavo. Hotel je, da ga uplaši in da tako izve tajnost. Mladi grof pa odgovori mirno in čvrsto:

„Ne morem vam izpolniti vaše želje.“

„Zakaj ne?“

Lagati ni hotel prvoobhajanec, še manje pa, da bi izdal kraj svojega dušnega očeta, kakor je rad nazival župnika. Zato odgovori dvoumno. „A s tem še poveča srd tolovajev.“

„Prokleti sin,“ vzklikne vodja; „tako mlad, pa že tako zvit.“

Z robato roko zgrabi dečka in ga začne vlačiti sem in tja. Drugi ga udari v prsa, da bolestno vzklikne.

„Priznaj,“ grme ti ljudje nanj. „Povej, ali pa te zakoljem.“

Mladi grof je trepetal. Brutalno postopanje ljudi v zverinski strasti ga je uplašilo. Vendar so njegove velike, črne oči sevale junaško na mučitelje. Niti odgovoriti jim ni hotel, ampak samo majal je z glavo, da ne pove.

Prevratniki pobesne do skrajnosti. Da izlijejo svoj srd, začno razbijati po sobi. Eden se približa veliki sliki Marije, da jo razseka.

Mladi grof se stresa. Dragi Bog! Slika Marijina bi naj bila od teh zveri onečastjena, slika nebeške kraljice, katero je še malo poprej župnik tako priporočal prvoobhajancem, da jo časte, imela je postati žrtev brezverskih rok! — A še nekaj... Za sliko je stal skrit duhovnik. Lahko bi se dogodilo, da snamejo sliko, in odkrijejo tajno skrivališče!